

KS. RYSZARD SAWICKI*

POCZĄTKI KULTU ŚW. STANISŁAWA PAPCZYŃSKIEGO W ELKU

Kult świętych jest prastarą praktyką pastoralną zakorzenioną w Biblii i potwierdzoną przez tradycję Kościoła. Chrześcijanie zawsze oddawali cześć świętym. Kościół od początku bronił ich kultu podając jego teologiczne podstawy, a w swoim nauczaniu nieustannie podkreślał ich rolę w dawaniu świadectwa o Chrystusie. Wzywał również wiernych do oddawania czci świętym i ich naśladowania, aby mogli zgłębiać tajemnicę chwały Bożej, która zajaśniała na obliczu Syna Bożego, a która z kolei odbija się w Jego świętych.

Artykuł przedstawia początki kultu św. Stanisława Papczyńskiego w Elku. Należał on do najwybitniejszych osobowości Rzeczypospolitej XVII w. Świadczą o tym jego życie, praca duszpasterska i pozostawiona spuścizna literacka¹. Był świętobliwym zakonikiem, cenionym wykładowcą, wielkim czcicielem Maryi, kaznodzieją i spowiednikiem zatroskanym o głęboki rozwój duchowy człowieka, założycielem Zgromadzenia Księży Marianów Niepokalanego Pożycia Najświętszej Maryi Panny – pierwszego zgromadzenia męskiego w Polsce.

Beatyfikacja o. Stanisława Papczyńskiego odbyła się w 2007 r. w Licheńniu, a kanonizacja w 2016 r. w Rzymie. Podstawą tych uroczystych aktów Kościoła były wydarzenia o nadprzyrodzonym charakterze, jakie miały miejsce w Elku i zostały potwierdzone przez Stolicę Apostolską. Życiu i duchowości założyciela Marianów poświęcono wiele opracowań naukowych, jak dotąd brakuje jednak refleksji pastoralnej nad cudami dokonanymi za jego przyczyną w Elku. Artykuł celowo pomija szczegółowy rys biograficzny św. Stanisława Papczyńskiego. Prezentuje opisy wspomnianych wydarzeń, a następnie formy

---

* ks. dr Ryszard Sawicki – Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Elckiej; e-mail: rysiekskarzyn@o2.pl

¹ Pozostawił po sobie wiele pism, ale większość z nich nie zachowała się do czasów współczesnych. Te, które znamy, są świadectwem nie tylko jego ogromnej wiedzy teologicznej, ale przede wszystkim jego żywej więzi z Bogiem. Zob. Stanisław Papczyński, *Pisma zebrane*, Warszawa 2007.

jego kultu oraz ich znaczenie we wspólnocie parafialnej pw. NMP Królowej Apostołów w Ełku.

Pieczęć świętości – cuda za wstawiennictwem o. Stanisława Papczyńskiego w Ełku

Ojciec Stanisław od Jezusa i Maryi Papczyński zmarł w opinii świętości. Wielu ludzi modliło się przy jego grobie, prosząc go o wstawiennictwo u Boga. Jego duchowi synowie zebrali wiele świadectw o wymodlonych łaskach². Przez kilkadziesiąt lat po śmierci założyciela Marianów nie było jednak formalnych starań o jego beatyfikację, na co miało wpływ wiele niesprzyjających czynników. Od początku XVIII w. Polska była bowiem areną różnych wojen³.

Właściwe starania o beatyfikację o. Stanisława Papczyńskiego podjął dopiero o. Kazimierz Wyszyński (1700-1755) w latach 1751-1753 w Rzymie i kontynuował je w Portugalii, gdzie doznawano dobroczynnego wstawiennictwa założyciela Marianów. Zbierano świadectwa, najznamienitsi obywatele Rzeczypospolitej Obojga Narodów słali do Rzymu prośby o wyniesienie go na ołtarze. Sejm Polski poparł tę sprawę uchwałą z 1764 r. Długo oczekiwany proces informacyjny rozpoczął się dopiero w 1767 r. Był on prowadzony przez diecezję poznańską, ale został przerwany w 1775 r. z powodu nieumiejętności zbierania materiałów⁴. Wkrótce Polska utraciła niepodległość, co praktycznie uniemożliwiło prowadzenie przez Kościół procesów beatyfikacyjnych na zniewolonych ziemiach. Renesans zainteresowania Marianami i ich założycielem przyniósł dopiero wiek XX. Kwestia wyniesienia na ołtarze świątobliwego zakonnika została podjęta po II wojnie światowej. W 1990 r. uznano ważność procesu poznańskiego, przerwanego w XVIII w., a 13 czerwca 1992 r. Ojciec Święty Jan Paweł II wydał dekret o heroicznosci cnót o. Stanisława od Jezusa i Maryi Papczyńskiego⁵. Należało już tylko czekać na cud za wstawiennictwem Sługi Bożego.

W 2000 r. młoda kobieta z parafii pw. NMP Królowej Apostołów w Ełku spodziewała się narodzin dziecka, nastąpiło jednak samoistne poronienie. Na początku 2001 r. po raz kolejny poczęła dziecko. Szczęście szybko zamieniło się w strach, ponieważ pojawiły się problemy zdrowotne – po raz kolejny kobiecie groziło poronienie. 22 marca 2001 r. została przyjęta do szpitala w Ełku,

² Należy mieć na uwadze, że po przeszło trzystu latach niemożliwe są naukowe badania wspomnianych cudownych faktów, ani też wydanie oficjalnych orzeczeń na ich temat („miracula in specie”). Nie ma bowiem możliwości badania uzdrowionych osób, przesłuchiwanie świadków, określania chorób, ustalania okoliczności uzdrowienia i weryfikowania warunków koniecznych do tego, by dany fakt uznać za cud.

³ Por. Z. Proczek, *Historia procesu beatyfikacyjnego o. Stanisława Papczyńskiego, Założyciela Zgromadzenia Marianów (1631-1701)*, „Ephemerides Marianorum. Studia historyczno-teologiczne” 3(2014), s. 115-116.

⁴ Por. tamże, s. 116-120.

⁵ Por. W. Makos, *Sława świętości o. Stanisława Papczyńskiego (1631-1701)*, „Ephemerides Marianorum. Studia historyczno-teologiczne” 3(2014), s. 79.

gdzie zastosowano odpowiednią terapię. Wykonano trzy badania ultrasonograficzne, z których ostatnie – z 30 marca – jasno wykazało, że dziecko żyje. Stan jej zdrowia poprawił się na tyle, że została wypisana ze szpitala do domu. Radość nie trwała jednak zbyt długo. 1 kwietnia pojawiły się symptomy zagrożenia poronieniem. Kobieta z ostrym bólem brzucha po raz kolejny udała się do szpitala. Badania ultrasonograficzne przyniosły smutną diagnozę – wykazały, że ustała akcja serca jej około ośmiotygodniowego dziecka. Zaobserwowano ponadto zmniejszenie pęcherzyka płodowego w porównaniu z wymiarami, jakie zostały odczytane podczas poprzednich badań. Po dokładnych badaniach postawiono diagnozę – dziecko obumarło. Lekarze zalecili matce odstawienie przyjmowanych leków, aby mogło dojść do samoistnego poronienia. Badanie wykonane kolejnego dnia potwierdziło diagnozę. Lekarz planował chirurgiczne usunięcie ciała martwego dziecka, gdyby w ciągu kilku dni nie doszło do samoistnego poronienia. Pacjentka miała zgłosić się na kontrolę⁶.

W tym czasie, czyli od 28 marca 2001 r., kilku członków rodziny i inne osoby zaczęły wzywać pomocy Bożej za przyczyną Sługi Bożego Stanisława Papczyńskiego w intencji uratowania dziecka. Inicjatorem modlitwy był kuzyn, a zarazem ojciec chrzestny utrapionej matki. Od dłuższego czasu był on żarliwym czcicielem Sługi Bożego. Przed laty, pielgrzymując pieszo na Jasną Górę, zatrzymał się na Mariankach, przy jego grobie, gdzie wyznaczono odpoczynek dla pielgrzymów. Tam poznał sylwetkę założyciela Marianów i usłyszał o łaskach, jakie otrzymują wierni, przyzywający jego orędownictwa u Boga. Szybko przekonał się, że to prawda⁷.

Kobieta, 4 kwietnia – po trzech dniach od wypisania ze szpitala, udała się do tego samego lekarza. Chcąc sprawdzić, czy dokonało się samoistnie poronienie, lekarz wykonał badanie ultrasonograficzne. Wykazało ono nieoczekiwane, że nastąpiło przywrócenie akcji serca dziecka. Biorąc pod uwagę wcześniejszą, dwukrotnie potwierdzoną diagnozę, że dziecko nie żyje, wydawało się to zupełnie niemożliwe. Lekarz postanowił powtórzyć badanie na innym aparacie. Jego wynik niezbitnie potwierdził, że dziecko żyje. Zaobserwowano również wzrost pęcherzyka płodowego do wielkości adekwatnej dla tego etapu rozwoju życia poczętego. Uznano, że wydarzenie to dokonało się poza działaniem sił natury i zbiegło się w czasie z nowenną za wstawiennictwem Sługi Bożego Stanisława Papczyńskiego. W niecałe siedem miesięcy później – 17 października 2001 r. – rodzina cieszyła się narodzinami dziecka, które przyszło na świat zdrowe i rozwija się prawidłowo⁸.

W związku z domniemanym cudem za przyczyną Sługi Bożego Stanisława Papczyńskiego 30 września 2002 r. do parafii pw. NMP Królowej Apostołów

⁶ Por. Wywiad z ks. Jerzym Owsianką, proboszczem parafii pw. NMP Królowej Apostołów w Elku, przeprowadzony przez ks. Ryszarda Sawickiego 28 grudnia 2016 r. w Elku; por. M. Pabis, *Dziecko ożyło*, „Zródło” 25(2016), s. 10.

⁷ Por. tamże.

⁸ Por. tamże.

w Ełku przybył ks. Waław Makoś MIC. Kolejna wizyta Marianów w tej sprawie miała miejsce 13 grudnia 2002 r. Chcąc wysłuchać relacji świadków przybyli wówczas ks. Waław Makoś i ks. Wojciech Skóra – generalny postulator w procesie beatyfikacyjnym o. Stanisława Papczyńskiego⁹. Po wstępnych konsultacjach został wszczęty proces beatyfikacyjny na szczeblu diecezjalnym. Trwał on prawie pół roku – od 8 września 2003 r. do 26 lutego 2004 r. W trakcie procesu odbyło się 18 sesji. Delegatem bp. Jerzego Mazura SVD, biskupa ełckiego był ks. Roman Szewczyk, oficjał Sądu Biskupiego w Ełku. W składzie Trybunału znaleźli się także: ks. Adam Łosiewski (notariusz aktuariusz), ks. Dariusz Mażewski MIC (notariusz adiunkt), o. Gabriel Bartoszewski OFM Cap (promotor sprawiedliwości), ks. Jerzy Owsianka (kursor), ks. Waław Makoś MIC (wicepostulator). W związku z tym, że jawność postępowania ogranicza się do pierwszej sesji członkowie Trybunału zobowiązani są do zachowania tajemnicy w odniesieniu do jego dalszego przebiegu¹⁰.

Wydarzenie opisane w procesie diecezjalnym zostało następnie przebadane w Rzymie przez Konsultę Lekarzy (12 maja 2005 r.) i Konsultę Teologów (20 września 2006 r.). 16 grudnia 2006 r. Ojciec Święty Benedykt XVI upoważnił Kongregację Spraw Świętych do promulgacji dekretu uznającego cud dokonany przez Boga za wstawiennictwem Sługi Bożego Stanisława Papczyńskiego¹¹. Decyzja ta otworzyła drogę do jego beatyfikacji, która odbyła się 16 września 2007 r. w Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej Królowej Polski w Licheniu Starym. Uroczystej mszy św. przewodniczył kard. Tarcisio Bertone, sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej¹².

Po ogłoszeniu o. Stanisława Papczyńskiego błogosławionym z całej Polski i innych krajów napływały informacje o rozszerzaniu się jego kultu i otrzymywanych łaskach. Były one gruntownie badane. 16 listopada 2012 r. w diecezji ełckiej rozpoczął się proces w sprawie kolejnego domniemanego cudu, jaki dokonał się w szpitalu, a dotyczył młodej kobiety z parafii pw. NMP Królowej Apostołów w Ełku¹³.

Domniemany cud dotyczył dwudziestoletniej kobiety, która 24 lutego 2008 r. została przyjęta na Oddział Chorób Płuc i Gruźlicy Mazurskiego Centrum Zdrowia „Pro-Medica” w Ełku z rozpoznaniem obustronnego zapalenia płuc i odwodnienia. Następnego dnia – ze względu na szybko pogarszający się stan zdrowia – przeniesiono ją na Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii tego samego szpitala, gdzie przebywała przez 35 dni. U pacjentki rozpoznano zapalenie płuc, którego przyczyną, według przeprowadzonych badań, był pa-

⁹ Por. Archiwum Parafii pw. NMP Królowej Apostołów w Ełku [dalej: AP], Kronika parafialna [brak numeracji stron].

¹⁰ Por. Wywiad z ks. Romanem Szewczykiem, oficjałem Sądu Biskupiego w Ełku, przeprowadzony przez ks. Ryszarda Sawickiego 5 grudnia 2016 r. w Ełku.

¹¹ Por. A. Petrowa-Wasilewicz, *Święty o. Stanisław Papczyński. Założyciel Zgromadzenia Księży Marianów*, Licheń 2016, s. 45, 96.

¹² Por. tamże, s. 45-46.

¹³ Por. Wywiad z ks. R. Szewczykiem..., opr. cyt.

ciorkowiec ropny. Postępująca choroba bardzo szybko doprowadziła do wystąpienia całkowitej niewydolności oddychania i kwasicy oddechowej. W dniu przyjęcia na oddział chorą zaintubowano i podłączono do respiratora, wprowadzono także w stan śpiączki farmakologicznej. Rozpoznano ciężkie stadium ARDS¹⁴ w przebiegu pneumokokowego obustronnego zapalenia płuc, w połączeniu z dysfunkcją nerek, układu krążenia i krzepnięcia oraz narastaniem parametrów stanu zapalnego. Liczne konsultacje z różnymi ośrodkami medycznymi w Polsce, zastosowanie właściwej i wielokierunkowej terapii zgodnie z aktualnym stanem wiedzy medycznej i obowiązującymi procedurami medycznymi nie przyniosły poprawy stanu zdrowia. Znaczące pogorszenie stanu klinicznego chorej nastąpiło 18 i 19 marca 2008 r., po niemal czterech tygodniach hospitalizacji. Zaobserwowano m.in. progresję zmian radiologicznych w płucach, narastanie odchyłeń w badaniach laboratoryjnych i wskaźników stanu zapalnego, dysfunkcję innych narządów¹⁵.

Biorąc pod uwagę długość wielokierunkowego intensywnego leczenia, brak odpowiedzi na terapię, bardzo zły i szybko pogarszający się stan kliniczny chorej, utrzymującą się dysfunkcję wielonarządową, dostępne metody i możliwości leczenia uznano za wyczerpane, a stan pacjentki za nierokujący wyzdrowienia i nieodwracalnie beznadziejny. O sytuacji bezzwłocznie poinformowano rodzinę, aby pożegnała się z chorą, bo umiera. W kolejnych dniach odstawiono niektóre leki i kontynuowano leczenie objawowe¹⁶.

W dniu największego kryzysu, czyli 19 marca 2008 r., matka chorej, bardzo utrapiona znaczącym pogarszaniem się stanu zdrowia córki oraz opinią lekarza prowadzącego, udała się do kościoła parafialnego, aby się modlić. Tam spotkała Annę Mazurek, katechetkę i organistkę, pracującą w parafii, czcicielkę bł. Stanisława Papczyńskiego. W czasie rozmowy matka chorej opowiedziała o długotrwałej i bardzo trudnej sytuacji córki oraz możliwości jej szybkiej śmierci. Słyszając to, katechетка, wręczyła matce chorej tekst nowenny za wstawiennictwem bł. Stanisława Papczyńskiego i zaproponowała jej odmawianie w intencji uzdrowienia córki. Równocześnie zadeklarowała, że tego samego dnia także ona rozpocznie odmawiać nowennę w tej intencji, co też uczyniła. Tego samego dnia rodzice chorej, idąc w ślad za otrzymaną radą, rozpoczęli nowennę. Dołączyła do nich siostra chorej¹⁷.

Od 22 marca zaczęto obserwować poprawę stanu klinicznego pacjentki. 27 marca, czyli w ostatnim dniu nowenny za wstawiennictwem bł. Stanisława Papczyńskiego, pacjentka wybudziła się sama i została ekstubowana. Stan zdrowia chorej raptownie się poprawił, zaobserwowano całkowite ustąpienie

¹⁴ ARDS – zespół ostrej niewydolności oddechowej typu dorosłego (od ang. „acute respiratory distress syndrome”), dawniej: mokre płuco, płuco wstrząsowe.

¹⁵ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

¹⁶ Por. tamże.

¹⁷ Por. Wywiad z Anną Mazurek, katechetką i organistką w parafii pw. NMP Królowej Apostołów w Elku przeprowadzony przez ks. Ryszarda Sawickiego 5 marca 2017 r. w Elku.

objawów niewydolności oddechowej i krążeniowej. W prześwietleniu płuc nie stwierdzono zmian zapalnych ani żadnych objawów, widocznych na ogół jeszcze przez pewien czas po ustąpieniu zapalenia płuc i ARDS. Wyzdrowienie było całkowite, trwałe i bez śladów przebytej choroby. Nie było też innych poważnych skutków ubocznych. 31 marca 2008 r. pacjentkę w stanie ogólnym dobrym wypisano z Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii i przeniesiono na Oddział Chorób Płuc i Gruźlicy, a już następnego dnia na Oddział Rehabilitacji. Ze szpitala została ona wypisana 30 kwietnia 2008 r. w stanie ogólnym dobrym¹⁸.

Samo wyzdrowienie kobiety, jak i szybkość powrotu do zdrowia, brak istotnych dysfunkcji narządowych po 31 dniach intubacji i sztucznej wentylacji, uznano za niewytłumaczalne z punktu widzenia medycyny. Rodzina, która się modliła, nie miała wątpliwości, że uzdrowienie kobiety wiąże się z zanoszoną w tym czasie modlitwą za przyczyną o. Stanisława Papczyńskiego. Również parafianie, którzy uczestniczyli w modlitwie i znali powagę sytuacji, dowiedziawszy się o uzdrowieniu, nie mieli wątpliwości co do jego nadzwyczajnego charakteru.

Przytoczone fakty były konsultowane w środowiskach kościelnym i medycznym, które uznały, że są na tyle mocnymi argumentami, aby rozpocząć proces kanoniczny w sprawie domniemanego cudu za przyczyną bł. Stanisława Papczyńskiego. Prace Trybunału powołanego przez bp. Jerzego Mazura, biskupa ełckiego, rozpoczęły się po jego zaprzysiężeniu 16 listopada 2012 r., a zakończyły 30 kwietnia 2014 r. W trakcie procesu odbyły się 22 sesje. Funkcję wicepostulatora pełnił ks. Paweł Naumowicz MIC. W skład Trybunału weszli: ks. Roman Szewczyk (delegat biskupa), ks. Paweł Makarewicz (notariusz aktuariusz), ks. Marcin Maczan (notariusz adiunkt), o. Gabriel Bartoszewski (promotor sprawiedliwości), ks. Jerzy Owsianka (kursor) i Tomasz Siegel (biegły lekarz medycyny). Złożyli oni przysięgę, że zachowają tajemnicę co do samego przypadku, osób i przebiegu procesu. Sporządzoną dokumentację przesłano do Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych¹⁹.

W toku rozeznania przypadku, zarówno za strony lekarzy – profesorów rzymskich, jak i osób kościelnych uznano niewytłumaczalność i cudowność opisanej sytuacji. 17 września 2015 r. Konsulta Lekarska w Rzymie uznała wspomniane uzdrowienie za bardzo szybkie, pełne i trwałe, niewytłumaczalne w świetle współczesnego stanu wiedzy medycznej. 10 listopada 2015 r. Konsulta Teologów w Rzymie uznała w wyzdrowieniu pacjentki cud dokonany przez Boga za wstawiennictwem bł. Stanisława Papczyńskiego. 22 stycznia 2016 r. Kongregacja ds. Kanonizacyjnych, upoważniona przez papieża Franciszka, promulgowała dekret o cudzie uzyskanym za przyczyną o. Stanisława Papczyńskiego. Jego kanonizacja odbyła się 5 czerwca 2016 r. w Watykanie²⁰.

¹⁸ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

¹⁹ Por. Wywiad z ks. R. Szewczykiem..., opr. cyt.

²⁰ Por. *Święty o. Stanisław Papczyński. Założyciel ...*, dz. cyt., s. 47, 93-94.

Rozwój kultu w Elku i jego formy

Kult św. Stanisława Papczyńskiego w Elku należy wiązać przede wszystkim ze stosunkowo młodą parafią pw. NMP Królowej Apostołów. Została ona erygowana 1 lipca 1991 r. przez ks. bp. Edmunda Piszcza, biskupa warmińskiego²¹. W 1992 r., po tym jak 13 czerwca Ojciec Święty Jan Paweł II wydał dekret o heroicznosci cnót o. Stanisława od Jezusa i Maryi Papczyńskiego, ks. proboszcz Jerzy Owsianka rozprowadził w parafii książkę o Słudze Bożym autorstwa ks. Tadeusza Rogalewskiego MIC pt. „Założyciel Marianów. Ojciec Stanisław Papczyński”. Dzięki tej i innym publikacjom wierni mieli okazję zapoznać się z życiem i duchowością o. Stanisława²².

Od 13 grudnia 1998 r. w parafii trwa nieprzerwanie Wieczysta Adoracja Chrystusa w Najświętszym Sakramencie. Jej inicjatorem był ks. proboszcz Jerzy Owsianka, który pragnął, aby kościół ożywiła nieprzerwana modlitwa²³. Wieczysta adoracja przyczyniła się do duchowego odrodzenia parafii, a zwłaszcza ożywienia pobożności eucharystycznej. Wymodlono wiele łask o charakterze nadzwyczajnym. Parafianie ufają, że owocem adoracji są również cuda potwierdzone oficjalnie przez Stolicę Apostolską w procesie beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym o. Stanisława od Jezusa i Maryi Papczyńskiego²⁴.

Proboszcz parafii pw. NMP królowej Apostołów w Elku pochodzi z tej samej miejscowości co św. Stanisław Papczyński – z Podegrodzia. W wywiadzie udzielonym Monice Rogińskiej na łamach „Martyrii” w 2016 r. stwierdził: „W domu o ojcu Stanisławie słyszałem od dzieciństwa. Wszystkie pokolenia o nim pamiętają. Nigdy nie był zapomniany w mojej rodzinnej parafii. Zawsze były obchodzone wszystkie jego rocznice: urodzin, śmierci. Ciągłe była modlitwa o jego beatyfikacje, kanonizacje. Odkąd sięgam pamięcią, zawsze tak było”²⁵. Wychowany w duchu ogromnego szacunku do kandydata na ołtarze wielokrotnie przybliżał wiernym jego duchowość. Wśród mieszkańców Elku rozdził się powoli prywatny kult o. Stanisława Papczyńskiego.

Należy zauważyć, że inicjator modlitwy, dzięki której dokonał się pierwszy cud za przyczyną o. Stanisława, kilka lat wcześniej był u jego grobu w Górze Kalwarii. Poznał jego życie i dzieło, doświadczył jego orędownictwa i stąd wynikała jego głęboka wiara i modlitwa za jego wstawiennictwem w tej konkretnej sprawie²⁶. Włączenie o. Stanisława do grona błogosławionych i świadomość tego, że cud uznany w procesie beatyfikacyjnym dotyczył ocale-

²¹ Por. AP, Dekret Biskupa Warmińskiego Edmunda Piszcza nr 795/91 z 20 maja 1991 r. polewający do istnienia Parafię pw. NMP Królowej Apostołów w Elku, b. sygn.

²² Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

²³ W dzieło to zaangażowanych jest ok. 300 wiernych (nieprzerwanie adorują po dwie osoby na godzinę). Oprócz tego do świątyni, która przez cały czas jest otwarta, przychodzą liczni parafianie i mieszkańcy Elku niezrzeszeni w strukturach apostołstwa.

²⁴ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

²⁵ M. Rogińska, *Kapłan z Podegrodzia o ojcu Papczyńskim*, „Martyria” 6(2016), s. 4.

²⁶ Por. tamże.

nia życia martwego dziecka w łonie matki pochodzącej z Ełku, wyzwolił głęboką wdzięczność wiernych.

7 sierpnia 2007 r., a więc krótko przed beatyfikacją o. Stanisława, ks. proboszcz Jerzy Owsianka skierował do Postulatora Generalnego Zgromadzenia Księży Marianów Niepokalanego Poczęcia NMP prośbę o relikwie „ex ossibus” zapewniając jednocześnie, że „zostaną [one] umieszczone w kościele, aby mogły cieszyć się czcią wiernych, parafian i mieszkańców miasta Ełk”²⁷. Należy nadmienić, że dnia 12 lutego 2007 r., w związku z planowaną beatyfikacją, dokonano kanonicznej ekshumacji ciała o. Stanisława Papczyńskiego. Znalaziono cały szkielet oraz stosunkowo dobrze zachowany biały habit, którym był przykryty. Część kości została wyjęta na relikwie, reszta pozostała w grobie – głównym relikwiarzu²⁸.

Wierni z parafii NMP Królowej Apostołów (w liczbie 43 osób) udali się do Lichenia, aby wziąć udział w uroczystościach beatyfikacyjnych, które miały miejsce 16 września 2007 r.²⁹. Eucharystii przewodniczył kard. Tarcisio Bertone, sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej³⁰. W wygłoszonej homilii legat papieski określił założyciela Marianów „autentycznym przyjacielem Chrystusa i Jego niestrudzonym apostołem”, który „pałał pragnieniem zbawienia dusz”, a w „tajemnicy Niepokalanego Poczęcia (...) podziwiał moc Chrystusowego odkupienia”³¹. Głosił Dobrą Nowinę „ubogim, ludziom prostym, społecznie pokrzywdzonym i zaniedbanym duchowo, znajdującym się w niebezpieczeństwie śmierci”³². Kardynał zachęcał do otwierania serca na wszechmoc Bożej miłości przywołując słowa o. Stanisława Papczyńskiego, które pozostają wciąż aktualnym przesłaniem: „Człowiek bez miłości (...) jest cieniem bez słońca, ciałem bez duszy, po prostu niczym”³³. W procesji z ogromnym relikwiarzem³⁴ w kształcie płonącej świecy z gwiazdą, której ramiona symbolizują dziesięć cnót Matki Boskiej, przypominającym monstrancję, w którym umieszczono kość ze stopy o. Stanisława, szedł z rodzicami chłopiec z Ełku – cudownie uratowany od śmierci w łonie matki za wstawiennictwem nowo ogłoszonego błogosławionego³⁵.

²⁷ AP, Podanie o relikwie „ex ossibus” z dn. 7 sierpnia 2007 r.

²⁸ Por. <http://www.stanislawpapczynski.org/pl/news/article.php?NID=4160> (dostęp: 28.12.2016).

²⁹ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

³⁰ Por. A. Petrowa-Wasilewicz, *Święty o. Stanisław Papczyński...*, dz. cyt., s. 45-46.

³¹ T. Bertone, *Sekretem życia jest miłość*, „L'Osservatore Romano” [wydanie polskie] 28 (2007), nr 10-11, s. 56.

³² Tamże.

³³ Tamże, s. 57.

³⁴ *Encyklopedia katolicka* definiuje relikwiarz jako przedmiot używany w liturgii, służący do przechowywania relikwii, adorowania ich i rozkrzewiania kultu świętych oraz umacniania wiary w zmartwychwstanie ciał i orędownictwo świętych. Por. M. Konieczny, A. Kuczyńska, *Relikwiarz*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 16, red. E. Giglewicz, Lublin 2012, kol. 1423-1224.

³⁵ Por. *Beatyfikacja o. Stanisława Papczyńskiego*, „L'Osservatore Romano” [wydanie polskie] 28(2007), nr 10-11, s. 54.

Od tego momentu kult bł. Stanisława Papczyńskiego w Elku i całej naszej Ojczyźnie, dzięki oficjalnej aprobach Kościoła poprzez akt beatyfikacji, mógł przyjąć publiczne formy. Beatyfikacja jest bowiem papieskim zezwoleniem na kult publiczny, wyrażający się m.in. w formie celebracji liturgicznych, noszeniu relikwii w czasie uroczystych procesji, dedykowaniu kościołów, kaplic i ołtarzy. Od tej pory można było oficjalnie ukazywać o. Stanisława Papczyńskiego jako wzorzec do naśladowania i orędownika przed Bogiem.

Następnego dnia po uroczystościach w Licheniu – 17 września 2007 r. – we wspomnianej wcześniej parafii NMP Królowej Apostołów w Elku została odprawiona pod przewodnictwem bp. Jerzego Mazura Eucharystia dziękczynna za dar beatyfikacji o. Stanisława Papczyńskiego. Podczas wygłoszonej homilii ordynariusz diecezji ełckiej powiedział: „Jakże często denerwujemy się słysząc o korupcji, demoralizacji i nieposzanowaniu praw przez rządzących. Ojciec Stanisław już prawie trzysta lat temu wykazywał, że zarówno w Polsce, jak i w Europie, która wówczas, jak i dziś, z trudem szuka dróg jedności, fundamentem ładu i pojednania narodów może być tylko Bóg. Bowiemy bez Boga nie ma prawdziwej sprawiedliwości społecznej, ani trwałego pokoju”³⁶. Biskup ełcki stawiał o. Stanisława Papczyńskiego za wzór do naśladowania jako obrońcy życia od poczęcia aż do naturalnej śmierci. Na zakończenie uroczystej liturgii wierni mieli możliwość uczczenia relikwii nowego błogosławionego³⁷. Od tej pory relikwie i niewielki obraz przedstawiający bł. Stanisława Papczyńskiego zostały umieszczone w kościele po stronie północnej³⁸. Relikwie o. Stanisława znajdują się jeszcze w dwóch innych parafiach diecezji ełckiej: Matki Bożej Różańcowej w Bajtkowie i Matki Bożej Częstochowskiej w Drygałach. Zostały one sprowadzone w tym samym czasie, a więc tuż po uroczystościach beatyfikacyjnych w Licheniu³⁹.

Kult bł. Stanisława Papczyńskiego w Elku zaczął się bardzo dynamicznie rozwijać. Prym wiodła pod tym względem wspólnota parafialna NMP Królowej Apostołów. Odkąd pozwala na to kalendarz liturgiczny, uroczyste obchodzone jest tu coroczne wspomnienie liturgiczne w dniu jego urodzin – 18 maja. Pierwsze takie obchody liturgiczne miały miejsce 18 maja 2008 r. Zawsze towarzyszy im homilia poświęcona życiu i duchowości o. Stanisława, błogosławieństwo i uczczenie relikwii⁴⁰. Kolejny cud za wstawiennictwem o. Stanisława Papczyńskiego (2008) był impulsem do zdynamizowania jego kultu. Wielu mieszkańców Elku zaczęło polecać się jego orędownictwu. Ks. Jerzy Owsianka, proboszcz parafii pw. NMP Królowej Apostołów w Elku, twierdzi, że: „Z pewnością jest (...) grupa osób, która zaczęła więcej się modlić, czcić ojca

³⁶ M. Rogińska, *Diecezja ełcka dziękuje Bogu za dar bł. o. Stanisława Papczyńskiego*, „Martyria” 10(2007), s. 7.

³⁷ Por. AP, Kronika parafialna.

³⁸ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

³⁹ Por. M. Rogińska, *Kapłan z Podegrodzia...*, art. cyt., s. 4.

⁴⁰ Por. AP, Kronika parafialna.

Stanisława, częściej uczestniczyć w Eucharystii. W parafii są również osoby, które zaangażowały się w modlitwę najpierw w intencji wskrzeszenia nienarodzonego dziecka i uzdrowienia jego matki, a potem umierającej dziewczyny. Cuda, które były odpowiedzią na tę modlitwę, na pewno wywarły głęboki wpływ na ich życie. Ale są też tacy, dla których jest to zupełnie obojętne, inni z kolei traktują to tylko jako ciekawostkę. Tymczasem warto uświadomić sobie fakt, że być może przez te znaki Pan Bóg chce nas pociągnąć do głębszej wiary. Trzeba się jeszcze bardzo dużo modlić, aby prawda o tych wydarzeniach dotarła do świadomości wszystkich parafian⁴¹.

Okazją do propagowania kultu założyciela Marianów były misje parafialne głoszone od 25 maja do 1 czerwca 2014 r. przez duchowych synów o. Stanisława Papczyńskiego: ks. Krzysztofa Pazio i ks. Ryszarda Kusego. Stanowiły one jednocześnie duchowe przygotowanie do nawiedzenia obrazu Matki Bożej Częstochowskiej (2 czerwca 2014 r.) peregrynującego w diecezji ełckiej⁴².

Zewnętrznym wyrazem kultu było poświęcenie dzwonu bł. Stanisława Papczyńskiego, którego 18 maja 2015 r. dokonał bp Jerzy Mazur SVD, biskup ełcki razem z dwoma innymi dzwonami: NMP Królowej Apostołów i św. Józefa oraz sygnaturką św. Jerzego⁴³. Ich wykonawcą jest mgr inż. Zbigniew Ludwik Felczyński, mistrz sztuki ludwisarskiej (Ludwisarnia Felczyńskich-Taciszów – odlewnictwo i konserwacja dzwonów od 1808 r.). Są one harmoniczne⁴⁴. Na dzwonie bł. Stanisława Papczyńskiego widnieje jego wizerunek i napis następującej treści: „Beatyfikacja 16.09.2007”/ „Bł. o. Stanisław Papczyński. Orędownik czyścica i czciciel Niepokalanego Poczęcia NMP. Ur. w Podegrodziu 18.05.1631 – zmarły w Górze Kalwarii”/ „Założyciel I-go polskiego zgromadzenia Księży Marianów. Składam świadectwo, że za wstawieniem o. Stanisława Papczyńskiego zdarzył się cud ożywienia dziecka w łonie matki – naszej parafianki. W 2001 r. ten cud posłużył do beatyfikacji. Ks. Jerzy Owsianka – proboszcz. Fundator dzwonu ku czci swojego rodaka. Ełk R. P. 2014”⁴⁵. Napis trwale upamiętnia ważne wydarzenie w historii parafii. Jesienią 2015 r. dzwon został umieszczony w nowo wybudowanej wieży kościoła⁴⁶.

Przygotowując się do uroczystości kanonizacyjnych w 2016 r. zrealizowano film dokumentalny – fabularyzowany w reżyserii Wiesława Bednarza pt. „Ocalony, aby ocalać” (produkcja Marianum Media). Motywem przewodnim filmu są uzdrowienia za przyczyną o. Stanisława Papczyńskiego, które otwo-

⁴¹ Por. *Bóg zachował dla nas perłę. Z ks. Jerzym Owsianką, proboszczem parafii Najświętszej Maryi Panny Królowej Apostołów w Elku, rozmawia Justyna Wiszniewska*, „Źródło” 25 (2016), s. 12.

⁴² Por. AP, Kronika parafialna.

⁴³ Por. tamże; por. R. Sawicki, *Diecezjalne dziękczynienie za kanonizację o. Stanisława Papczyńskiego*, Ełk 2016, s. 45.

⁴⁴ Por. AP, Dokumentacja ludwisarska (2014).

⁴⁵ Zob. tamże.

⁴⁶ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

rzyły drogę do jego beatyfikacji i kanonizacji. W związku z tym cześć materiału realizowana była w Elku, m.in. nagrania świadectw osób uzdrowionych i relacje świadków. Film otrzymał nagrodę specjalną na Międzynarodowym Katolickim Festiwalu Filmów i Multimediiów w Niepokalanowie w 2016 r.⁴⁷. Do chwili obecnej powstało już kilka filmów o ojcu Stanisławie Papczyńskim, m.in. „Wieczernik ojca Stanisława” w reżyserii Agnieszki Dzieduszyckiej-Manikowskiej. Wymienione filmy rozprowadzono w Elku.

5 czerwca 2016 r. na placu św. Piotra w Rzymie miała miejsce kanonizacja o. Stanisława Papczyńskiego. Uroczystej mszy św. przewodniczył Ojciec Święty Franciszek. Pośród pielgrzymów obecny był m.in. Andrzej Duda, prezydent RP. W uroczystościach wzięła udział grupa 30 osób z Elku na czele z bp. Jerzym Mazurem SVD, biskupem elckim⁴⁸. Wraz z o. Stanisławem Papczyńskim w poczet świętych wpisana została również szwedzka zakonnica Maria Elżbieta Hesselblad. Mówiąc o obojgu nowych świętych papież podkreślił, że „pozostawali ściśle zjednoczeni z męką Jezusa, i w nich przejawiała się moc Jego zmartwychwstania”, a „Kościół ukazuje nam dzisiaj dwoje swoich dzieci, będących przykładowymi świadkami” tajemnicy zmartwychwstania Chrystusa, w której „czułość Boga objawia się w sposób pełny”⁴⁹. Relikwiarz z fragmentem kości św. Stanisława Papczyńskiego niosła kobieta z Elku, która została cudownie uzdrowiona za jego wstawieniem w 2007 r. Towarzyszył jej mąż i dwoje dzieci⁵⁰.

Dzień kanonizacji o. Stanisława przybrał uroczysty charakter także w parafii NMP Królowej Apostołów w Elku. Po każdej Eucharystii wierni mogli uczcić relikwie nowego świętego. W niedzielę poprzedzającą kanonizację (29 czerwca 2016 r.) czytany był list Episkopatu Polski poświęcony jego życiu i dziełu oraz aktualności przesłania⁵¹.

W kilku miejscach na terenie Polski miało miejsce dziękczynienie za dar kanonizacji o. Stanisława Papczyńskiego. Wymiar ogólnopolski przybrały uroczystości, które odbyły się 10 września 2016 r. w Sanktuarium Matki Bożej Licheńskiej w Licheniu Starym z udziałem przedstawicieli Episkopatu Polski. Mszy św. przewodniczył i homilię wygłosił kard. Stanisław Ryłko, były przewodniczący Papieskiej Rady ds. Świeckich (2003-2016). W uroczystościach wzięła udział grupa kilkudziesięciu pielgrzymów z Elku⁵².

Uroczystości dziękczynne zostały zorganizowane także w innych miejscowościach, m.in. w Podegrodziu i Górze Kalwarii. Uczestniczył w nich ks. Jerzy Owsianka, proboszcz parafii NMP Królowej Apostołów w Elku. Wy-

⁴⁷ Por. <http://www.filmpolski.pl/fp/index.php?film=1240753> (dostęp: 6.12.2016).

⁴⁸ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

⁴⁹ Franciszek, *Objawienie czułości Boga. Homilia papieża wygłoszona podczas Mszy św. kanonizacyjnej* (5.06.2016), „L'osservatore Romano” [wydanie polskie] 37(2016), s. 9-10.

⁵⁰ Por. *Kanonizacja o Stanisława Papczyńskiego*, „Martyria” 7-8(2016), s. 23.

⁵¹ Konferencja Episkopatu Polski, *List pasterski przed kanonizacją ojca Stanisława Papczyńskiego Ojciec Stanisław Papczyński – orędownik godności i świętości życia* (5.06.2016).

⁵² Por. AP, Kronika parafialna.

jątkowo uroczysty charakter miały uroczystości zorganizowane 8 września 2016 r. w Podegrodziu – rodzinnej miejscowości świętego. Mszę św. będącą dziękczynieniem za kanonizację o. Stanisława Papczyńskiego celebrowało pięciu biskupów i ok. pięciuset kapłanów, na czele z bp. Andrzejem Jeżem, ordynariuszem diecezji tarnowskiej. Eucharystia zgromadziła kilka tysięcy wiernych⁵³.

W niedzielę 30 października 2016 r. zostało zorganizowane diecezjalne dziękczynienie za kanonizację o. Stanisława Papczyńskiego w parafii NMP Królowej Apostołów w Elku. Z tej okazji parafia przygotowała i wydała specjalną książeczkę⁵⁴. Przygotowaniem do tej uroczystości były trzydniowe rekolekcje prowadzone przez ks. Adama Stankiewicza MIC. Uroczystej Eucharystii przewodniczył bp Jerzy Mazur, biskup elcki. Przed Mszą św. uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Elku, pod opieką nauczycieli – Elżbiety Wesołowskiej i Cezarego Mikiewicza – przedstawili montaż słowno-muzyczny. Wśród zaproszonych na uroczystość gości obecni byli liczni kapłani i wierni z diecezji elckiej, Marianie z różnych domów w Polsce, władze samorządowe, lekarze, a także członkowie Trybunałów w procesie beatyfikacyjnym i kanonizacyjnym na szczeblu diecezjalnym. Nie zabrakło także mieszkańców Podegrodzia w liczbie 61 osób na czele z proboszczem ks. Józefem Wałaszkiem. Ziomkowie świętego wyróżniali się bogato zdobionymi strojami ludowymi Lachów Podegrodzkich. Uroczystą liturgię ubogacał śpiew chóru parafialnego. Homilię podczas mszy św. wygłosił Przełożony Prowincji Polskiej Zgromadzenia Księży Marianów, ks. Paweł Naumowicz⁵⁵.

Na zakończenie Eucharystii biskup dokonał poświęcenia ołtarza dedykowanego o. Stanisławowi Papczyńskiemu. Został tu umieszczony wizerunek nowego świętego autorstwa Kazimierza Twardowskiego, będący darem parafii pw. św. Jakuba Apostoła w Podegrodziu⁵⁶. W ołtarzu znajduje się relikwiarz św. o. Stanisława ustawiony na kamieniu – tzw. otoczaku przywiezionym z brzegu rzeki Dunajec z Podegrodzia. Oprócz ołtarza, ordynariusz diecezji elckiej poświęcił także figurę św. Stanisława umieszczoną na frontonie kościoła, wykonaną przez Witolda Czopika. Jest ona darem Zgromadzenia Księży Marianów. Zwieńczeniem dziękczynienia był wspólny posiłek przygotowany przez parafian⁵⁷.

Po mszy św. wręczono również nagrody laureatom konkursu o św. Stanisławie Papczyńskim pt. „Naucz mnie zwycięzać, jednocześnie mi żyć pozwól

⁵³ Por. Wywiad z ks. J. Owsianką..., opr. cyt.

⁵⁴ Zob. R. Sawicki, *Diecezjalne dziękczynienie...*, dz. cyt.

⁵⁵ Por. tenże, *Dziękczynienie za kanonizację o. Stanisława Papczyńskiego*, „Martyria” 11 (2016), s. 27.

⁵⁶ Wizerunek o. Stanisława Papczyńskiego, który znajdował się w kościele pw. NMP Królowej Apostołów w Elku w latach 2007-2016, został ofiarowany ks. Zbigniewowi Kamińskiemu – kapelanowi szpitala „Pro-Medica” w Elku i od listopada 2016 r. znajduje się w kaplicy szpitalnej pw. Miłosierdzia Bożego.

⁵⁷ Por. R. Sawicki, *Dziękczynienie za kanonizację...*, dz. cyt., s. 27.

Jezu”. Patronat nad tą inicjatywą objęli: bp Jerzy Mazur – biskup elcki, ks. Paweł Naumowicz – prowincjał Marianów i Marek Chojnowski – starosta powiatu elckiego. Konkurs został zorganizowany przez Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elku, Wydział Katechetyczny Elckiej Kurii Diecezjalnej i Parafię NMP Królowej Apostołów w Elku. Jego celem było przybliżanie dzieciom i młodzieży postaci św. o. Stanisława Papczyńskiego, zainteresowanie uczniów wiedzą religijną związaną z osobą i dziełami świętego, a także odnoszenie zdobytej wiedzy do własnych zachowań na wzór świętego, odkrywanie i rozwijanie uzdolnień uczniów oraz współpraca rodziców, katechetów i nauczycieli innych przedmiotów w zakresie pracy z uczniem zdolnym⁵⁸.

Diecezjalne dziękczynienie za kanonizację o. Stanisława Papczyńskiego miało miejsce w parafii p.w. NMP Królowej Apostołów w Elku, ale zostało „poszerzone” o kolejne elckie parafie, do których przybyli tego dnia Marianie. Duchowi synowie założyciela zgromadzenia głosili tego dnia kazania w pięciu innych parafach na terenie Elku ukazując św. Stanisława Papczyńskiego jako wzorzec na drodze do świętości. Marianie gościli w następujących parafiach elckich: św. Wojciecha, biskupa i męczennika, św. Rafała Kalinowskiego, Chrystusa Sługi, św. Jana Apostoła i Ewangelisty oraz Opatrzności Bożej.

W parafii NMP Królowej Apostołów i całym mieście Elku rozprowadzono wiele publikacji poświęconych o. Stanisławowi Papczyńskiemu, które służą wiernym jako modlitewniki i źródła formacyjne na drodze życia chrześcijańskiego. Są to przede wszystkim publikacje wydawnictwa mariańskiego. Bezpośrednio po beatyfikacji i kanonizacji rozpowszechniano także obrazy z wizerunkiem świętego. W prasie katolickiej w 2016 r. opublikowano wiele artykułów poświęconych nowemu świętemu⁵⁹. Jego kult rozwija się w Elku bardzo dynamicznie.

Znaczenie pastoralne

Pomimo tego, że kult św. Stanisława Papczyńskiego w Elku rozpoczął się stosunkowo niedawno, to wpisuje się on w prastarą praktykę chrześcijańską związaną oddawaniem czci świętym i błogosławionym. W ostatnich latach byliśmy świadkami wyjątkowo licznych beatyfikacji i kanonizacji dotyczących

⁵⁸ Konkurs adresowany był do dzieci przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, szkół i ośrodków specjalnych oraz członków rodzin uczniów zainteresowanych tą tematyką. Po eliminacjach szkolnych na diecezjalny etap konkursu zakwalifikowanych zostało 74 prace, spośród których wyłoniono i nagrodzono zwycięzców. Nazwiska laureatów oraz ich prace konkursowe dostępne są na stronie internetowej parafii NMP Królowej Apostołów w Elku (<http://krolowa.elk.pl>).

⁵⁹ Zob. W. Dudkiewicz, *Śladami świętego Papczyńskiego*, „Niedziela” 23(20116), s. 12-14; zob. „Źródło” 25(2016) – numer specjalny „Żyli dla świętości” w całości poświęcony św. Stanisławowi Papczyńskiemu i Słudze Bożemu ks. Władysławowi Bukowińskiemu, s. 2-17; zob. *Kanonizacja Stanisława od Jezusa i Maryi Papczyńskiego oraz Marii Elżbiety Hesselblad*, „L’Osservatore Romano” [wydanie polskie] 37(2016), s. 8-11.

chrześcijan całego Kościoła, wywodzących się z różnych narodów, kultur, stanów i zawodów. Wyjątkowy pod tym względem był pontyfikat św. Jana Pawła II, który do chwały ołtarzy wyniósł wiele postaci. Ogromna liczba świętych i błogosławionych to z pewnością dar Opatrzności Bożej na nasze czasy. Dar dany i zadany. Nie może on stanowić wyłącznie „wpisu” w kalendarzu liturgicznym⁶⁰. Kult świętych ma przede wszystkim wymiar teologiczno-pastoralny i stanowi szansę duszpasterską, służąc pogłębieniu chrześcijańskiego życia religijnego.

Święci wskazują nam drogę do Tego, który jest Źródłem wszelkiej świętości – do Boga. Stara zasada: „Verba docent, exempla trahunt” – „Słowa uczą, przykłady pociągają” (Tytus Liwiusz), jest wciąż aktualna. Soborowa konstytucja dogmatyczna o Kościele uczy nas: „Przyglądając się bowiem życiu tych, którzy wiernie szli za Chrystusem, mamy nowy motyw do szukania przyszłego miasta (por. Hbr 13,14 i 11,10) i równocześnie poznajemy właściwą dla każdego, stosownie do stanu i warunków, najbezpieczniejszą drogę, po której wśród zmienności świata będziemy mogli dojść do doskonałego zjednoczenia z Chrystusem, czyli do świętości (por. Hbr 13,7; 11,3-40; Syr rozdz. 44-50). W życiu tych, którzy będąc współuczestnikami naszego człowieczeństwa, w sposób jednak doskonalszy przemieniają się według wzoru Chrystusa (por. 2 Kor 3,18), Bóg ukazuje ludziom naocznie swoją obecność i swoje oblicze. W nich do nas sam przemawia i daje nam znak swojego królestwa, do którego jesteśmy przemożnie pociągani, mając takie mnóstwo świadków (por. Hbr 12,1) i takie potwierdzenie prawdy Ewangelii”⁶¹.

Pastoralne wskazówki w odniesieniu do kultu świętych znajdują się w szóstym rozdziale *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii*. Dokument ten mówi o czci należnej relikwiom i wizerunkom świętych i błogosławionych, a jednocześnie podkreśla, że ostatecznym celem czci oddawanej świętym jest uwielbienie Boga i uświęcenie człowieka przez życie w pełni zgodne z wolą Bożą i przez naśladowanie cnót tych, którzy byli wybitnymi uczniami Pana. Dlatego w homiliach, katechezie i innych formach przekazywania nauki Kościoła należy przypominać wiernych, że nasze obcowanie z mieszkańcami nieba, byle tylko pojmować je w pełniejszym świetle wiary, nie tylko nie zubaża kultu uwielbienia, jaki przez Chrystusa w Duchu oddajemy Bogu Ojcu, lecz przeciwnie, jeszcze bardziej go wzbogaca. Prawdziwa cześć oddawana świętym polega nie tyle na częstym powtarzaniu aktów zewnętrznych, ile raczej na nasileniu czynnej miłości, która powinna znaleźć wyraz w prowadzeniu życia chrześcijańskiego⁶².

⁶⁰ Por. S. Koperek, *Czy kanonizacje są tylko dla kalendarza?*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 1(2011), s. 169.

⁶¹ Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, nr 50.

⁶² Por. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii*, nr 212, 237, 243; por. J. Przybyłowski, *Duszpasterskie wyzwania „Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii”*, „Seminare” 20(2004), s. 157-158; S. Araszczuk,

Procesy beatyfikacyjny i kanonizacyjny o. Stanisława Papczyńskiego przypomniły jego szczególne cnoty i charyzmaty, będące znakiem realizacji przykazania miłości jako drogi do świętości w jego codziennym życiu. Jego świadectwo stanowi przekonującą siłę, inspiruje i pociąga ku Bogu. Życie św. Stanisława Papczyńskiego potwierdza, że świętym można zostać nawet w niesprzyjających warunkach czy okolicznościach. Z jednej strony tragiczne losy Ojczyzny: wojny, epidemie, nędza materialna niższych warstw społeczeństwa i niemoralność elit, a drugiej trudności osobiste: niskie pochodzenie społeczne, trudne doświadczenia życiowe, niepowodzenie w realizacji pierwszego zakonnego powołania, nie zatępiły w nim radykalnej wierności Bogu i przekonania o Jego ojcowskim prowadzeniu. Założyciel Marianów pomimo wymienionych przeszkód zawsze był świadkiem żywego i miłosiernego Boga, który nawet jeśli pozostaje ukryty pod zasłoną trudnych doświadczeń i grzechu, pozostaje ciągle mieszkańcem ludzkiego serca, które jest Jego świątynią.

Jednym z motywów dynamizujących kult świętych w Kościele jest przekonanie wiernych o ich łączności ze świętymi, o nieprzerwanych i zespalających w jedno wspólnotowych więzach z nimi, o żywej z nimi komunii eklezjalnej. Ich troska wspomaga naszą słabość i niejednokrotnie wręcz zawstydza, a orędownictwo wyjednuje Bożą pomoc i opiekę w różnych potrzebach⁶³.

W opinii wielu ludzi św. Stanisław Papczyński już za życia uchodził za szczególnego orędownika u Boga. Patrząc na jego święte życie, przeniknięte modlitwą, pokutą i szukaniem woli Bożej, byli przekonani, że znajdą w nim skutecznego pośrednika przed Bogiem. Często prosili go o modlitwę, zwłaszcza w intencji ciężko chorych, i doznawali pomocy. Podczas sprawowanych przez niego mszy św. dochodziło nawet do wskrzeszeń zmarłych dzieci. Obfitość duchowych darów otrzymywanych przez modlących się nowenną w intencji uzyskania potrzebnej łaski za wstawiennictwem o. Stanisława Papczyńskiego, przyniosła mu tytuł „słynącego cudami”⁶⁴.

Liczne świadectwa wiernych wskazują na to, że jest on skutecznym patronem rodzin borykających się z różnego rodzaju trudnościami – skonfliktowanych, nie mających dzieci, matek w zagrożonej ciąży, osób uzależnionych od nalogów, uczniów i studentów, a szczególnie tych, którzy mają trudności w nauce. Na orędownictwo ze strony św. Stanisława mogą liczyć także dusze czyściciele⁶⁵.

Kult świętych i błogosławionych w Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii, „Anamnesis” 2(2006), s. 66-69.

⁶³ Por. A. Żądło, *Podstawy teologiczne kultu świętych w Kościele*, „Studia Pastoralne” 7(2011), s. 440-441.

⁶⁴ Tymi słowami w 1764 r. określił go Sejm Koronacyjny króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, który skierował petycję od Stolicy Apostolskiej prosząc o jego rychłą beatyfikację

⁶⁵ Zob. *Cuda i łaski za przyczyną błogosławionego Stanisława Papczyńskiego*, wybór i oprac. J. Kosmowski, W. Skóra, Warszawa 2007; *Cuda i łaski za przyczyną świętego Stanisława Papczyńskiego*, wybór i oprac. A. Stankiewicz, Warszawa 2016.

BEGINNINGS OF THE CULT OF ST. STANISLAW PAPCZYNSKI IN ELK

Summary

This article devoted to the devotions to St. Stanislaw Papczynski in Elk is a theological-pastoral reflection not so much on the forms of these devotions but rather on discovering signs of God's action in them. The miracles, acknowledged by the Church during the beatification and canonization of St. Stanislaw Papczynski, related to human life at its beginning and its end. It is a telltale sign for the current times, when the value of human life is questioned. Therefore, raising Fr. Stanislaw Papczynski to the glory of the altars cannot merely go down in history, it is to be a seed sown in the soil of the contemporary Church to still bear new fruits of mature Christian life.

Key words: St. Stanislaw Papczynski, cult of saints, miracles, Diocese of Elk.